

UJ DEBRECZEN

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Darabos-utca 7. szám. — Telefon 412. szám
Hirdetések ár szabás szerint vételek fel

II. évfolyam.

6. szám.

Előfizetési ár helyben: egy hóra 1 korona, negyedévre 3 korona. — Vidékre egy hóra 1 kor. 50 fillér; negyedévre 4 kor. 50 fillér.

Debreczen, 1913.

Csütörtök, január 9.

A pénzpiac javulása.

A bizonytalan idők bénító hatása most bontakozik ki a maga teljes képében. Magyarországon minden üzleti alap megingott, Magyarország megszűnt piac lenni a szó megbízható értelmében s így azok az érdekkörök, melyek magyaranyu voltaknál fogva ép bölrel kerültek ki a krizisből, meg voltak szintén bénítva. mert a piac összedőlt romjai fölött elült az élet. Saját üzempangásuk elleni orvosságot találtak meg tehát abban a dicséretreméltó akcióban, amelyet a legutóbbi időben indítottak meg.

Ugyanis valamennyi számottevő fővárosi intézet szindikátust alakított segítőakció keresztülvitelére. Az eiv az volt, hogy oly vidéki cégek, amelyeknek statusa aktív és amelyek csupán a kedvezőtlen hitelviszonyok folytán beállott hitelmegvonás miatt pillanatnyilag fizetési zavarba kerültek, kötelezettségeik teljesítése céljából a fizetési képtelenség elkerülése érdekében az egyesült nagybankok segélyző szindikátusától hitelt kapnak. A lényeg azon van, hogy ezt a kivételes hitelt csakis azok a cégek fogják élvezni, a melyeknek hitelképessége vagyoni mérlegükben indokolva van és a melyek nem heiytelen üzletvitel, avagy erejükön felül való terjeszkedés, hanem hitelkrizis miatt jutottak fizetési zavarok közé. Az aktív fizetéseképtelenség, ez a sajátságos magyar species, a segítség folytán meg fog szünni.

A nagybankok ezuttal kerülni fogják a hosszadalmas formaságokat, hogy minden arra érdemes és jogosult cég hamarosan hozzájuthasson a szükséges hitelhez.

A fővárosi piac támogatása azzal a segítő akcióval karöltve fog végbemenni, amelyet a budapesti nagybankok a vidéki pénzintézetek segítségére már is folyamatba tettek. Itt is az a szempont lesz irányadó, hogy csakis az oly intézetek fognak a rendkívüli hitel-

ben részesülni, amelyek akár a betétek hirtelen elvonása, akár egyéb önhibájukon kívül eső okból pillanatnyilag elvesztették likviditásukat.

A dologban az az érdek, hogy elsősorban a vidéki cégeknek jut ki a segítség, ami igen bölcs dolog. ha tekintetbe vesszük azt, hogy mihelyt a vidéki cégek a fővárosi cégekkel szemben köteleességeiket teljesíthetik, emezek ipso facto pénzhez jutnak.

Ha a kereskedelmi piac ekként országsszerte restituálva lesz, akkor lesz csak alkalmuk a nagy pénzintézeteknek szokásos munkakörük folytatásába fogni s ennek a ténynek tulajdonítható az, hogy a segítő akció ilyen gyors és agilis.

A pénzpiac emez új alakulásánál lehetetlen meg nem emlékezni arról a benyomásról, amelyet ez bennünk keltett. Felemelőleg hat, hogy a borzasztó kadencia után a magyar piac előre megrajzolt recipe szerint a maga erejéből áll lábra, felemelőleg hat az önzetlenség és összetartás, a melynek jegyében a folyamat történik. Egy pillanatra Amerika levegőjét érezzük fujni a maga akcióképes, elszánt, demokratikus egyszerűségében. Ilyenkor érezzük, hogy nem igaz, hogy a pénzpiac a lelketlen, raffinált nyereszkeskedési porond, amilyenek a közélet hirdetni szokta, hanem méltányos, tisztességes üzlet is lehet, ha méltányos és tisztességes emberek állanak az élén. Reméljük, hogy tanulsága és haszna is lesz az elmúlt hónapoknak. Mint ahogyan Szeged a pusztító árvizből ezerszeres szépséggel épült fel újra, szeretjük hinni, hogy olykép fogja felemelni fejét a magyar piac, újabb, megbízhatóbb konstrukciókkal és védőgátakkal a külpolitika tehetetlenségével szemben.

Névjegyek

1 óra alatt készülnek Horovitz Zsigmond nyomdájában Darabos-utca 7.

A politika.

(Csendélet a munkapártban. Egy ünnepély tanulságai.)

(Fővárosi tudósítónktól.)

A Dorottya-utcában, a munkapárti klubban összebujnak az ittrekedtek, félve, fázva, egymást bátorítva, hitgetve, biztatgatva, hogy hát félni szabad, de megijedni még nem muszáj. Az ugynevezett vezérek állandóan a klubban tartózkodnak és ügyel rájuk Lukács László, a miniszterelnök, a számadó gazda. (Bizonyára ezen a címen akarja majd a maga javaslata szerint igénybe venni a szavazati jogot.) Ott ülnek bent a pártklubban és lesik a kívülről jövő jelentéseket és némán remegnek, amikor a z elnöki szobában a napipostát bontogatják, amikor a levele kérvezenek és a mikor várják az értesítést, hogy jött-e levél új kilépésről. Jött igenis, de titkolják. Már ott tartanak, hogy a párt együttmaradása érdekében titkolódnak, a levelek publikálását halasztják, hogy időt nyerjenek és reménykednek, hogyha pár napig nem jut nyilvánosságra kilépésről szóló hír, a párt tagjai azt fogják hinni, hogy a kilépési szeries befejeződött, az után nyugodtan maradnak és abban a hitben, hogy a hatalmi erón nagyobb jelentőségű csorba nem esett, megmaradnak a pártban. — Erres zolgái a hirdetés is, hogy a felmerülő aggodalmakat a javaslat tárgyalása során módosítani fogják s ugyancsak idetartozik másfelől Tiszáék fogadkozása, hogy a javaslatból engedni nem fognak. Kétszínű játék folyik persze, ami megfelel a mostani rendszer politikájának. De célja világos: elszibbasztani a felébredők figyelmét. Ide tartozik az a jelentés is, hogy Lukács László miniszterelnök vidéki útra készül, üdülni megy enyhébb kellemesebb klímájú helyre és tessék következtetni belőle, hogyha a miniszterelnök vakációzni megy, akkor már a párt túl van a veszedelmen. Pár napig aztán tanulmányozzák hogy a maszlag teljesítette-e a kötelességét s a munkapárt mozdulatlanul marad-e s ha igen, akkor Lukács csakugyan elmegy vakációzni.

A levelek viszont, amelyeket még titkolnak, megjöttek. Az erdélyrészi vidékekről jöttek. A taktikusok előkészítik rá a hangulatot

Butorok

legelőnyösebben a Csapó- és Piac-utca sarkon levő Butoresarnokban szereshetők be.

Báli

gyorsan és jutányos árban készülnek

Meghívók

Horovitz Zsigmond könyvnyomdájában Darabos-u. 7.

és pedzik, hogy még vagy öt képviselő ki fog lépni amunkapártból. Ennyit egyelőre ők maguk is kilátásba helyeznek. Remélhetőleg ám meglepetésben fognak részesülni és a kilépők jóval többen lesznek.

Khuen-Héderváry Károly gróf volt miniszterelnököt a munkapárt tagjai nem tömegesen keresték fel az albumus ünnepélyen, hanem Lukács László miniszterelnök vezetésével egy kisebb küldöttség ment, inkább irodai jellegű, mely a pártkör vezetőségéből állott. Az ünnepi szónok, Vojnits István báró arról emlékeztetett még, hogy február 19-én lesz három éve a munkapárt megalakulásának, amit Khuen grófnak köszönhetnek. (Amikor Khuen gróf miniszterelnök volt, mindig azt mondták, hogy Tiszának köszönhetik.) A lényeges az volt, — hogy a párthoz az összetartásra intézett felhívást Vojnits István báró, mivelhogy a párt küzdelmek előtt áll és ha összetart, győzedelmeskedni fog. Kér, hogy kimaradt ebből a felhívásból a multa való hivatkozás, amivel indokolni lehetett volna az összetartás reményét. Hivatkozni lehetett volna rá, hogy a munkapárt összetartott a parlamentarizmus elleni merénylet elkövetésekor, összetartott a hatalmi örület dühöngései alatt, összetartott, amikor az ellenzéki képviselőket a Házból kizárták, amikor a parlamentet kettős katonai kordonnal vétették körül, összetartott, amikor a képviselőket a képviselőház üléséből rendőrökkel hurcoltatták ki. A szónok e hivatkozást elmulasztotta, de mindenki érthette, hogy a munkapárt összetartását ezen az alapon remélik, hisz ha oly szörnyű jogtiprásokra megvolt az összetartás, miért riadnának még meg egy általánostól, amelygel a «munkát» betetőzhetik. Vojnits István báró az albumot azzal a megjegyzéssel nyújtotta át Khuen grófnak, hogy szemlélve az arcképek e gyűjteményét, büszkeséggel gondoljon rá, hogy a munkapártot megalapította.

Khuen gróf megköszönte, mosolygott és egy bököt mondott, de ömár a párt összetartásáról nem beszélt. Mondta ugyan, hogy örvend a pártnak, de amit nem mondott bizo-

nyára gondolta, hogy inkább örvend, hogy ez a párt, amikor a rombolásokat elkövette, mér névleg is, tulajdonjogilag is a Lukács-Tiszó-éké volt és Khuen gróftól elég az, ha a maga által alapított pártból ő maga is ki nem lép.

Debreczen egy hónapja.

A közigazgatási bizottság ülése.

Debreczen szab. kir. város közigazgatási bizottsága tegnap tartotta rendes havi ülését, Domahidy Elemér főispán elnöksége alatt.

Jelen voltak: Kovács József polgármester, Körner Adolf polgármesterhelyettes, főjegyző Csóka Samu dr., Szabó Kálmán, és Tóth Emil dr. tanácsnokok, Magoss György dr. főügyész, Roncsik Lajos árvaszéki elnök, Tüdös Kálmán dr. főorvos, Borsos József h. mérnök, Zöld József jegyző, Ternovszky Alajos kir. pénzügyigazgató, Csányi Viktor kir. tanfelügyelő, Mátyi József műszaki tanácsos, Magoss Kálmán dr. kir. alügyész, Reitz János kir. főállatorvos, továbbá Bacsó Dezső, dr. Balkányi Miklós, Csának János, Fejér Ferencz dr., Kenézy Gyula dr., Márk Endre, Somogyi Pál, Szilágyi Imre, Tóth István és Tüdös János dr. bizottsági tagok.

Domahidy Elemér főispán az ülést megnyitván, melegen üdvözölte a folyó év ez első ülése alkalmából a bizottságot.

A polgármester jelentése.

Körner Adolf főjegyző terjesztette elő a polgármesteri jelentést, mely szerint az elmúlt év december havában a rendőrség letartóztatott 239 egyént, eltoloncolt és kiutasított 140 egyént. Kiadott 41 iparigazolványt és 50 munkakönyvet.

A katona létszám a közös hadseregben 1341 ember, 489 ló, a honvédségnél 1800 em-

ber, 749 ló, a barakkokban 135 ló, a Salétrom-laktanyában 70 ló, a Gilányi-laktanyában 60 ember, a nyúlasi barakkban 1300 ember volt.

Ezután Csóka Samu tanácsnok jelentését ismertette a főjegyző, amelyben vézolja, hogy milyen nehézségek állanak elő az új adótervény részben való fellüggesztésével. Rámutatott a kivetés, valamint a könyvelés körül behálható zavarokra. Többek hozzászólása után azzal az indítvánnyal szemben, hogy direktíva nyeresé érdekében irjanak fel a pénzügyminiszterhez, Ternovszky Alajos kir. pénzügyigazgató felvilágosítása után, kimondotta a bizottság, hogy megvárja a miniszter rendeletét, a mely értesülése szerint legközelebb leérkezik.

Vita a szakértő kirendelés körül.

A polgármesteri jelentés kapcsán a főispán bejelentette, hogy a belügyminiszteriumban kijelentették neki, hogy az Aczél Géza elleni fegyelmi ügyben szakértőt nem fog a miniszter kiküldeni, minthogy ebben az ügyben ő a harmadfokú bíróság. Tehát a közgyűlésnek ezt a határozatát nem teljesítik oda-fenn.

Hosszu vita indult meg ezután, végre is Szilágyi Imre, Tüdös János dr. Fejér Ferencz dr. és Magoss György főügyész hozzászólása után a főispánnak azt a javaslatát fogadták el, hogy a kereskedelemügyi miniszterhez fognak felírni szakértő kirendelése iránt.

Az adóprés.

Ternovszky Alajos kir. pénzügyigazgató jelentése szerint az elmúlt hóban befolyt: egyenes állami adóban 196865 kor. 84 fill., hadmenteségi díjban 2632 kor. 09 fill., bélyegjegyvedékben 68000 kor. 48 fill., jogilletékben 53425 kor. 12 fill., díjvédékben 2195 kor. 56 fill., dohánjegyvedékben 215952 kor. 97 fill., határvámjegyvedékben 22268 kor. 90 fill., fogyasztási és italadóban 7083 kor. 33 fillér.

Majd a kir. tanfelügyelő terjesztette elő jelentését, melyből kiemeljük, hogy a vallás-és közoktatásügyi miniszter 8000 koronát utalványozott az árvaház kibővítési költségeire. In-

Somlyón.

Az „Uj Debreczen” társasága.

Jól elnérad az ember, míg ide felér, kivált ha Vásárnely felől teszi meg az utat, mint én No de végre mégis telértem a hegytetőre, honnét oly gyönyörűen lehetett szemlélni az alatt fekvő falvakat. Itt, előttem, a hegy lábánál, fekszik Somlyóvárhegy, mellette Doba, hol Erdődy gróf kastélyát takarják el a lombos fák, odébb Devecser, a régi Luca-várral, mely most is ódon alakjában fennáll; magtárnak használták, védfalai is épek, hol az apró négyzetleltu huakokon csak a szél sírít át, pedig egykor ágyugolyók bűnbölvé repültek innen az elenség közé. A devecseri Csóron-családé volt egykor ez a vár. Távobbb az én őseimnek fészke, Noszlop, hol a tornyok tetőin csillámlanak a napsugarak; emide Jene falu hazai fehérlenek a ház közül.

Igy szemlélem sorra a falvakat s mily pompás, mily élvezetes itt elmélázni a gyönyörű tájakon, mily bőven kárpótolják ezek a téradtságot, míg ide lelérhették. És na most a hegytetőn szétekintek, mintha mezőn állanék, — olyan egyenes a föld; csakugyan, itt tarlot is látok, amott pedig burgonyát.

De ime, itt meg mintha a hegyen hegy volna és valóban, a tető közepén egy nagyobb emelkedés van, oldalon szintén szőlővel beültetve. Ennek a kisebb hegynek tetején könnyű, lyukacsos kövek, nagy mennyiségben találhatók, melyet itt «kenyér-kő»-nek neveznek. Az egész hegytetőn hamuforma feketés

por van, ezek kétségen kívül igazolják azt, hogy Somlyó egykor tűzhányó hegy volt.

A hegytetőn egy horpadás is látható; ez volt a kráter.

Majd a vár felé vettem utamat, mely a hegy északnyugati oldalán van. Mily magasak még a falak, bár az idő viharai nagyon megrongálták már, védfalai is elég magasak, — az egykori sánc már egészen be van telve. Köhalmokon keresztül lehet csak bejutni a várba, hol a romok között csak bozótok vannak s a rókának nyugalmas tanyája. A falakon körök lengenek s a visító vércsék fészkelnek. Sok helyt a falak már bedültek, a középső falak pedig nagyrészt romban hevernek. Itt még látszik az egykori torony romja; amott mindjárt kelet felől egy másik, kup alakú torony, mely még egészen fennáll, — ez volt a löportorony. Észak felől még a boltozatok is megvannak, bár ezek is már szakadozni kezdenek. Szinte szédül a fejünk, ha a magas falakról az iszonyu mélységbe letekintünk.

Itt közepén, a vár udvarán egy négyzetleltu lyuk van, melyen egy pinceféle nagy üregbe mehetünk, egy imígy-amígy összetákoltt létrán. Ez az üreg csakugyan pince lehetett, most is igen erős; de köhalom van benne, úgy hiszem, ezt felülről hányták ide. E pincének délnyugati sarkában forrásra találtam, melynek igen tiszta s egészséges vizét a közelebbi szőlőkbe hordják. Most is, hogy idejöttem, egy legény két nagy korsóval vitt a vállán. Talán a vérből is e forrásból kapták a vizet, amely rájuk nézve igen előnyös lehetett. Mily szép, mily fényes lehetett e vár

Garák korában, kiknek Zsigmond király, a német, a zsarnok ajándéka adta; majd a XVI-ik században a Szapolyaiaké, utóbb Erdődy Bakócz Tamás érsek birtoka.

És most mindenütt csak rom, akármerre tekintek, melyekre föltutott a repkény s büszkén karolja ez ősi vár romjait.

De ime, megjött az est, a nap épen most bucsuzik a földtől; az ég is olyan, mint egy kingillott rózsza. Itt a hegy tetején, az ősi várnak büszke romjain, hol én állok mostan, még egyre ragyognak a nap sugarai; nehezen tudnak e romoktól elbucsuzni, — óh, ők már régi ismerősök. Ide szállanak a kelő nap leg első sugarai s ha nyugovóra száll, akkor is itt ragyognak az utolsó sugarak. Óh, mily szép ez ősi vár még romjaiban is; bár elhagyatva áll, mégis dacol az idővel. Századok óta nem lakik itt senki, pedig egykoron bátor, hős daliák tanyáztak e falak között, hol most óriási körök lengenek s csak a bagoly tompa huhogása, vagy a vércse sivitása zavarja meg itt olykor a halott csendet.

Ime feljött már a hold is, az ég királynéja s körülötte a csillagok s én most is itt üldögélek a vár romjain. Lágy esti szél támadt s olyan érthetetlen hangon susog valamt; hallgatom e sutogást, óh mert ez a lágy zefir bizonyosan az ősök szelleme, s ezek susognak a dicső multakról büvös regéket.

Majd felkelek helyemről s hazaindulok, — előttem a mult idők képei lebegnek, midőn nagy voltál hazám s dicső nemzetem!

Noszlopy Tivadar.

tézkedett a tanfelügyelő az egyházban való tanítás érdekében.

Bizottságok alakítása.

Ezután az egyes bizottságokat alakították meg és pedig a fegyelmi választmányt, a gyámügy iküldöttséget, az utadó felszólamlási bizottságot, a kórházi albizottságot s a többi bizottságot.

A közegészségügy.

Tüdős káman dr. főorvos igen érdekes jelentésben számol be; eszerint a közegészségügyi állapotok az elmúlt hóban javulást mutatnak. Előforduló betegségek: ronsoló toroklob 13, vérheny 22, számrhurut 23, kanjáró 13, gyermekágyi láz 3, járványos tüdőmirigylob 6, hasihagymáz 1, bérányhímlő 4, trachoma 6, s halálosan végződő vérheny 6 esetben.

A köztisztaság a következett utcákon általában türhető, a burkoltatlan helyeken a legnagyobb mértékben hiányos volt.

Született 254, meghalt 109 egyén, szaporodis 105.

Az iskolák és óvodák nincsenek vízzel ellátva, egyes iskolák közegészségi tekintetben is kifogás alá esnek, ugyanarra, hogy 122 tantermen kívül csak 38 teljesen megfelelő.

A főorvos javaslatához képest a bizottság átir a tanácshoz, hogy a hiányokon segítsen s intézkedjék az iskolák szaporítása iránt.

Rossz

az új százkoronás.

Az Osztrák-Magyar Bank újévi ajándékul új százkoronás bankóval lepté meg a pénzvillágot.

Az új bankjegy kiadásának az volna a célja, hogy szebb, tükéletesebb, kevésbé utánozható legyen az előbbinél. Amde a most kiadott új százkoronás éppen ezt a célt szolgálja legkevésbé.

Megvizsgáltuk a százkoronást s konstatáljuk, hogy a bankjeggyártás modern technikája ennél rosszabb kiadást nem is produkálhatott volna. A bankjegy sem külső csinra, sem imponáló alakra, vagy izléses formára nem üti meg a nikaraguai papírdóllár mértékét sem. Az amerikaiak már ezelőtt tészázaddal izlésebb bankjegyet nyomtak, mint aminőt az Osztrák-Magyar Bank most az új százkoronásaiavl produkál.

A szinezés magyar oldalán vörösen foltzott kék, osztrák oldalán vöröses zöld.

De ez a festés annyira primitív, hogy annak megállapítására — szégyenszemre — elég a leggyaralóbb kísérlet is.

Ha ugyanis az új bankjegyet megfogjuk és piros vagy zöld színiét egy fehér papírra erősen odadörzsöljük, a fehér írópapíron ott marad az «utánozhatatlan» bankjegy egész festéke.

Ennek az egyszerű felfedezésünknek pedig az lesz a vége, és kell hogy a vége az legyen, hogy az Osztrák-Magyar Bank hamarosan bevonja ezt és ad ki egy még újabbat. És bizonyára — még rosszabbat!

Mert a bank egyedül se tud, csak új és mindig rossz bankjegyekkel vigasztalni meg nyomasztó pénzügyi helyzetünket. Nincs állam, amelynek bankjegyei olyan izléstelenek és gyakran változnak, mint a monarchia bank-

jegyei. Nálunk is talán csak az új ágyufajták változnak olyan sűrűn, mint az új bankjegyeink.

Szerencse még, hogy nagyon kevés embernek fog fájni a feje az új százkoronástól.

Megnyuzta a feleségét.

A megcsalt férj bosszúja.

Irtózatos módon szerzett magának elégtételt Hnatyuk Ferencz makói péksegéd felesége hűtlensége miatt. Felesége csábítóját félholtra verte, az asszonyt pedig elevenen kezdte megnyuzni. A hűtlen asszonyt és csábítóját beszállították a kórházba, ahol a halállal vívódnak. Az asszony félelmében megőrült és így ha életben is marad, kevés öröme lesz többé az életből.

A borzalmas családi drámáról Makóról az alábbiakat jelentik:

Hirschl Fülöp egy év óta szerelmi viszonyt folytatott Hnatyuk Ferencz makói péksegéd feleségével. A férj régóta gyanakodott feleségére, míg tegnap meggyőződött felesége hűtlenségéről. Hogy az asszony hűtlenségét megboszulja, rettenetes tervet főzött ki magában. Feleségének Hnatyuk azt mondta, hogy Szegedreu tazik. Az asszony értesítette Hirschl Fülöpöt, hogy hátran jöhet a találkára, mert férje távol lesz. Az asszony meg akarván győződni férje elutazásáról, kikísérte a vonatához és mikor a férj a vonatra felszállt, házafelé tartott, utközben azonban még beszólt Hirschlhez. Hnatyuk a Szeged felé robogó vonatról leugrott és házafelé igyekezett. Hamarabb ért a lakásba, mint a felesége és a férj az ágy alá bujt és várta a történeteket. Egy óra múlva az asszony megjelent kedvesével. Előbb megvacsoráltak és azután befeküdtek. A férj ezt az ágy alól nézte és hogy felindulásán erőt vegyen, zsebkendővel beverte saját száját. Majd az ágy alól hirtelen előugrott és a kezégyébe akadt vasalóval rátámadt felesége csábítójára, kit félholtra verte. A felbőszült ember azután az asszonyt összekötözte, kést vett elő és azt mondta az asszonynak, hogy elevenen meg fogja nyuzni. Az asszony hiába rimázkodott, a feldühödött ember egy kaszadarabot vett elő; az asszony előtt élesre fente és hozzáfogott a nyuzáshoz és az asszony homlokáról fél tenyérmít levágott. Midőn ez a fájdalomtól elájult, félkorbácsolta megkötözve kivitte az udvarra és félörülten ezt kiabálta:

— Ide nézzenek, szomszédok, így jár az asszony, aki az urát megcsalja. Most egészen megnyuzom!

Ezzel visszavitte az asszonyt a szobába. Ott az asszony kiszabadította egyik karját, mire a férj baltával kettétörtte az asszony karját. A szomszédok közben rendőrt futottak, akinek érkezéseig a feldühödött férj nyolc késszurást ejtett a hűtlen asszonyon, majd belökte az ágy alá, hogy ott legyen ahonnan ő végignézte hűtlenségét. A megérkezett rendőr onnan huzta ki a félholt asszonyt. Az asszonyt és csábítóját beszállították a kórházba, ahol a halállal vívódnak. Az asszonyt, aki félelmében ugy látszik megőrült, kihallgatni sem lehet egészen zavaros teleteket ad.

Színház.

1913. január 8-án, szerdán, C) bérletben:

FARKAS.

Játék.

Heti műsor:

Csütörtökön: Erős lánczok, A) bérlet

Pénteken: Cigányszerlem, operette, B) bérlet

Szombaton: Kedves Augustin, operett, Ujdonság C) bérlet.

Vasárnap délután: Kaméliás hölgy, színmű, Mérsékelt helyárrakkal, Bérletszűnet. — Este: Kedves Augustin, operett, Kis bérlet.

SZÍNHÁZI HIREK.

Kedves Augustin. Ez operett-ujdonságnak próbái már a színpadon folynak. Percel Karola tanítja a ténckokat, Kassay Károly rendezi és a főszereplők Zilahyné S. Vilma, Borbély Lili, Falussy István.

A goromba

villamos kalauz.

Nyitva tartandó-e a villamos kocsi ajtaja télen?

A debreczeni villamos, úgy látszik, csak arra való, hogy tolyton bosszantsa Debreczen báránytürelmű publikumát. Nap-nap után érkeznek a szerkesztőségünkbe olyan panaszok, amelyek szinte a vért kell, hogy az arcába korbácsolják minden jóérzésű embernek.

Nem térve rá a debreczeni villamos vasut botrányainak végtelen hosszú sorozatára, — csak a következőt tesszük ez alkalommal szóvá:

A debreczeni villamos vasut kalauzainak egy részét katonának hívták be. A társaságra tráról-holnapra oktalan, minden tudás nélküli embereket öltöztetett fel kalauzoknak, akik aztán ostobaságokat és tapintatlanságokat követtek el minduntalan.

Hogy miképpen bánnak a közönséggel, — arra fényesen mutat rá a következő eset:

Tegnap este csikorgó hidegben villamosra szállt a városháza előtt egy uriember. A villamos elindul és a mi emberünk a kocsi ajtaját be akarja tenni. No kérem, csak azt látták volna meg, hogy milyen ribilliót csapott erre egy kalauz, aki «kölences» számot visel a sapkáján. Az otromba, durvaságokkal fűszerezett beszédéből annyit lehetett kivenni, hogy — «Akinek nem tetszik, szálljon le. Aki fázik, ne utazzon villamoson. Az igazgatóság pedig megtiltja, hogy bárki is betegye a kocsi ajtaját!»

Bátorkodunk ezek után megkérdezni a villamos vasut igazgatóságától, hogy igazat mondott-e a kalauz? Ha igazat mondott és tényleg létezik ilyen együgyű rendelet, — amit ugyan nem hiszünk, — akkor tessék azt nalcéktalanul megszüntetni; ha pedig a «kölence» jelzett kalauz hazudott, tessék emberségre tanítani. De akár helyesen járt el, akár nem, nagyon üdvös volna, ha a villamos vasut igazgatósága intézkednék afelől, hogy máskor

ilyen goromba, komisz fráterek ne inzultálják az utazó közönséget.

Az egész esetnek különben számos tanuja van és szerkesztőségünk készséggel szolgál felvilágosítással az igazgatóságunknak.

Borzalmas szerelmi tragédia.

A robogó vonat elé vetette magát.

Vértagyasztó szerelmi tragédia történt az éjszaka Debreczenhez közel, a Debreczen—hajdusoboszlói vasutvonal 1-ső számú őrházánál. Egy könnyen hevülő szerelmes ifju vetett véget iszonyu módon az életének: szerelmesével összekaptak és ezért a robogó vonat elé vetette magát. Az eset részletei a következők:

Nagy Miklós bolgár kertész kis kora óta Debreczenben nevelkedett. Csak származására nézve volt bolgár, de ennek a nagy magyar városnak a levegője magyarrá tette vérből, nyelvben, szívből a bolgár fiút.

Nagy Miklós szerelmes volt a Debreczen—szoboszlói 1-ső számú vasuti őrházánál lakó szép leányába. Ugy volt, hogy nemsokára már az esküvőt is megtartják. Nagy mindennapos vendég volt a leány szüleinek házában.

Tegnap este is együtt voltak a fiatalok. Nem tudni, hogy miért, miért nem, csak valami csekélységen összeperelekedtek. Szó szót követett. Közben a leány megkérdezte a fiút: — No, mond meg hát őszintén, ugye hogy nem szeretsz?!

A leány inkább tréfásan, mint komolyan azt felelte erre, hogy — nem!

Több se kellett a leánynak. Kirohant a pályatestre és az éppen akkor arra robogó 1040-es számú személyvonat elé vetette magát.

A mozdony rettenetesen összeroncsolta Nagy Miklóst. Lábaik, karjait darabokra vágta, testét felismerhetlenségig összeroncsolta. Az őrház lakói a mentőkért telefonáltak, akik a tragikus véget ért szerencsétlenhez siettek, természetesen már nem segíthettek rajta. Hajnali két órakor kiszemvedett.

Az öngyilkosság ügyében a kir. ügyészség elrendelte a vizsgálatot. Nagy Miklós holt testét ma fogják felboncolni.

„APOLLO”

mozgó színház.

Piac- és Miklós-utca sarok.

Igazgató: **Deési Alfréd.**

Folytonos bemenet!

Telefon 762

A Gaumont gyár szenzációs ujdonsága:

Örök tanuság.

Színmű 4 felvonásban.

És a remek 2 órás műsor. — Jegyek telefon útján előjegyezhetők.

Péntek, szombat és vasárnap közkívánatra 3 napig:

A csikós.

Hortobágyi felvétel, életkép 2 felvonásban.

HIREK.

Fekete tél.

Most már kezd a dolog különös lenni. Most már reggelként idegesen tekintgetnek ki az emberek az ablakon és mulnak a napok, mulnak a hetek, már januárban vagyunk és a tél még mindig várát magára.

Ilyen szomorú, fekete tél talán még nem is volt. Legalább annyi bizonyos, hogy a legöregebb emberek sem emélekeznek ilyen disztelen szürke télre.

Nincs hó, nincs jég, csak nyirkos hideg és minden nap köd és sár meg sár. És sermeről se tud megérkezni az igazi tél, a szép havas idő, festői panorámájával a mely most hiányzik az ember szemének, lelkének, még talán a nyugalmanak is.

Megyünk a vonaton és amint végteleen lapályokon robog keresztül a vonat, a legsivárabban tűnik fel ennek a fekete télnak éktelensége. Sehoh a szép, csöndes, fehér hómező. Mindenütt sár, sár.

Nincs hó, nincs jég és a gazdemberek ennek bizonyosan nagy kárát tudják. De nem foglalkozunk itt, amint mondani szokás, a kérdés gazdasági jelentőségével. Csak minden csip-csup bajon hamar elszomorodó szívvel veszem ki ebből a fekete télből azokat, akiknek veszteséget okoz ez az abnormis időjárás.

Hány szegény ember várja busongva, hogy hó legyen, amely beborítja az utcákat, fehér hószőnyeget terít a városra, megállítja a villamosokat, tengelyig stüppeszt magába a kocnikat és bokáig a gyalogjárókat. Hány ember számította ki erre a havazásra az életeknek egy szakját, a családjának a kenyerét, azt a cipőt amelyben az év többi napjain végig vándorolhat.

És ott ül szegény ember, már a szája szélén bebuggyanó szörnyű inségtől fuldokolva és mellette a kapa, amely nem kopog az utca kövezetén, nem vágja a hóbucka fehér tömegét, hanem ott rozsdásodik a pincelakás nyirkos sarkában.

És a gyerekek, a játékos évek apró fedelmek nem éppithetnek hőmbert az utcán, nem vívhatnak hőcsatákat. Nem ujjonghatnak víg iramodással a járda szélén megfagyott jégszalagon.

Mindaz hiányzik ebből a télből, ebből a szomorú, sáros télből.

— **A várm. közig. bizottság ülése.** Hajdumegye közigazgatási bizottsága minden hónap második hétfőjén szokta havi rendes ülését megtartani; a folyó január havi ülését azonban az országos vásárra való tekintettel ezuttal kivételesen 13-ika helyett kedden, azaz 14-én fogja megtartani.

— **Az új löszámvető hivatalban.** Debreczen szab. kir. város ujonnan megválasztott főszámvetője, Nagy József tegnap a tanácsülés előtt letévén hivatali esküjét, a mai napon átvette hivatala vezetését és a város-, valamint a vármegyei hivataloknál isztelegetett.

— **Lelkész jelölés.** Kiss Ferencnek teológiai tanárna történt megválasztása folytán megüresedett Püspökladányban a református lelkészi állás. Két pályázó van és pedig Békésy Lajos hajdusoboszlói lelkész s Kálai Sándor szintén szoboszlói pap, hitoktató. A pályázatok elbírálása és a jelölés holnap lesz püspökladányban, Kovács Gyula alispán, mint gondnok előktele alatt.

— **Az első Vág-esl.** melynek műsorát alább közöljük, holnap, csütörtökön este 5 órakor lesz a Bika disztermében. A rendező bizottság a közönséget kéri, hogy 5 óra előtt sziveskedjen ki-ki el foglalni a helyét, mert a műsor pont 5 órakor kezdődik. A műsor különben ez:

1. Egyveleg a «Cigánybáró» operettből; Husert Károly karmester vezetésével előadja a női zenekar.

2. Magánjelenet; előadja Kiss Mariska.

3. Kurucz nóták; játsza Puskás Otília, cimbalomművész.

4. Étlap-kvartett; előadja: Székely Gyula, Lévay Farkas Pál és Rózsa Jenő.

5. Intermezzo a «Paraszt becsület» operából; előadja: Fehérváry Margit (hegedű), Magyar Ilonka (gordonka) és Kőrmendi Lipót (zongora).

6. Csokonai-dalok; éneklő Székely Gyula.

7. Táncos-duettek; lejűk: Borbély Lili és Kassay Károly.

8. «Béka-koncert», gyorspolka, 35. mű; szerző és zongorázza Széll Kálmán dr.

9. a) Modern koldus; b) Anekdoták; előadja: Lévai Farkas Pál.

10. Operetti-áriák; éneklő Borbély Lili.

11. Humoros táncok; lejűk: Kállay Károlyné és Rózsa Jenő.

12. A ripacsok; vigjelenet; előadja: Kassay Károly, Székely Gyula, Ligeti Vilma és Lévay Farkas Pál.

Jegyek Antalffy József könyvkereskedésében kaphatók. (Szent Anna-u. 13.)

— **Tűzoltók gyűlése.** A tűzoltó testület január 19-én délután 3 órakor a tűzoltó őrtenyán a 14-ik rendes évi közgyűlést fogja megtartani, melyre a tagokat ezuton is meghívja.

— **A vármegye új zászlói.** A vármegye új székházépítő izottsága elhatározta, hogy a régi fakult lobogók helyett újakat s az újszék házhoz jobban illő nagyobb méretűeket készített. A megrendelt lobogókat a Donogán és Somossy helybeli cég elkészítvén, mai nappal elküldte az alispánhoz. Három új lobogója lesz most az új vármegyei zászlónak, egy fekete, egy nemzeti színű a magyar címerrel és egy a vármegye színével és címerével. A zászlók igen szépek, dícséretére válnak a készítő cégnek.

— **A Debreczeni Nyomdász Sport Klub** értesíti tagjait és az érdeklődőket, hogy az athletika oktatása és a tornaórák a Reáliskola tornatermében folyó hó 7-ikén kezdetüket vették. A gyakorlati órák minden héten kétszer, kedden és csütörtökön este fél 7 órától 9 óráig tartanak. Tagul jelentkezni lehet a fent megjelölt napokon, a tornaórák ideje alatt és azonkívül minden vasárnap az egyleti helyiségben (Péterfia-u. 55. sz.) a vezetőség tagjainál.

— **Méncsikók vétele.** Az egyéves méncsikók megvétele tárgyában a vármegyei gazdasági felügyelőség a következő felhívást adta ki: Felhívás! A hajdumegyei gazdasági egyesület felhívja tagjait, hogy ha van 1 éves, eladó, állami ménből származó mén csikója azt hozzánk jelentsék be. Mű innen együttesen a magyar királyi földmívelésügyi miniszter urhoz bejelentjük, ki is az arra alkalmasakat egyelőre megállapítandó helyen, az ott történendő megegyezés szerint igen jó áron megveszi. — Ha egy községben legalább 4 eladó csikó van, úgy a bizottság oda kiszáll. Felhívjuk tagjaink figyelmét már most, hogy amennyiben ez évben mezei munkásokra lenne szükségük, azt szintén tudassák velünk, mivel egyesületünkhez eddig is már több vidéki jelentkező mezei munkások, kik hajlandók más vidékekre is elmenni. Debreczen, 1913. január hó. Csapó gazd. egy. titkár.

— **A gazdasági felügyelőségek új elnevezése.** A földművelésügyi miniszter tudatja, hogy zea gazdasági felügyelőségek elnevezése ezentul nem a székhelyek, hanem a vármegyék szerint fog megtörténni, vagyis a debreczeni gazdasági felügyelőség neve ezentul «Hajdúvármegyei Gazdasági Felügyelőség» lesz.

— **Debreczeniek vaddisznó vadászata.** Mint már említettük, Orosz Sándor központi főszolgabíró, Rásó Sándor dr. ügyvéd és Rásó János járási számvevő kíséretében Jusztusz Kornél dr. földbirtokos meghívására az ország határszélén levő Kolonica, zempléni vármegyei község határában az ottani intelligenciával vad disznó vadászatra mentek el, amely fényes eredményvel járt. Összesen kilenc vaddisznót lőttek meg, ezek közül azonban egy elmenekült 8 pedig zsákmányul esett. Orosz Sándor főszolgabíró egy szép nagy vadkant terített le, amit el is hozott haza Debreczenbe. Legnagyobb szerencséje azonban az ottani, a szinai járás főszolgabírójának, Fischer Alajos bárónak volt, aki egy állásban négy vaddisznót lőtt egy nagy kocsát és három malacot.

— **Összeesett az utcán.** Zsilánszky László szabómester ma délelőtt a Kut-utca 50. sz. ház előtt összeesett. A mentők veték gondozás alá, akik megállapították, hogy Zsilánszky nagyfoku szívhajban szenved és ez okozta a hirtelen rosszulletet.

— **Örült házmester.** Lócsi Zsiga 23 éves tisztviselő-telepi házmester ma hirtelen megörült. A szerencsétlen fiatalember hat hete, hogy házas és valószínűleg a nagy boldogság zavarta meg. Lócsi ugyanis kimondhatatlanul szereti a feleségét. A nagy szeretet aztán örültre kergette a szerencsétlent. Ma már a dühöngő elmebaj tünetei kezdtek nála mutatkozni, úgy hogy a mentők a kórházba szállították, ahol az elmebajos osztályon helyezték el.

— **A Nemzeti kávéházban ma és minden este 6 énekes nő közreműködésével zene és ének hangverseny tartatik.** Belépti díj nincs. Szolid kiszolgálás.

— **Halálos esés.** Jelenák György kocsi, — mint lapunk legutóbbi számbában írtuk, — egy kocsit hajtott, mely bõrrel volt megrakva; egy nagyobb döccenés alkalmával a kocsi leesett és oly súlyos belső sérüléseket szenvedett, — hogy mai napon a kórházban meghalt.

— **Ha részeg a kocsi.** Czézer Jánosné nyír-ábrányi lakos, 32 éves földmives nő egy gabonával terhelt kocsin ment a malomból hazafelé; kocsisa azonban annyira felhajtott a garatra, hogy hajtani nem tudott s a kocsi a göröngyös ut egy lejtős részén felborult. Czézerné oly szerencsétlenül esett le, hogy jobb karja eltört. Beszállították a debreczeni kórházba.

— **A Magyar Kéz- és Ipari Múzeumában** ma és következő napokban Budapest legjobb hegyzene-kara muzsikái Fehérváry Margit vezetése alatt Puskás Otília cimbalom szólistája közreműködésével. B. pártfogást kér Hausserl Károly karmester, Erős Jakab kávé.

— **Feltűnő öngyilkosság.** Derecskéről jelentik: Derecskén Marcin Jullánna nevű fiatal leány egy mező kútba ölte magát. A leány már jó idővel ezelőtt beszélt, hogy meg fog halni, álmában ezt égi személyek mondták neki. Ettől fogva a leány alkoholistá lett és bizonyára ilyen állapotban követte el az öngyilkosságot is. Feltűnő, hogy Derecskén mostanában többnek volt égi látomásuk és szintén kóstolgatják a pálinkát, mely megerősíti őket az előre tudott halál napjától való féltelmük ellen.

— **Milyenek a mérlegek?** A helybeli részvénytársaságok mérlegei csaknem mindenütt kitünőek és meghaladják a múlt évi eredményeket. Intézeteink nagy része már teljesen elkészítette mérlegét és a publikálás már csak csak napok kérdése. Részvénytársaságaink kedvező mérlegei igazolják, hogy a debreczeni piacot a gazdasági válság sokkal kevésbé érintette, mint a többi nagy vidéki városokat, melyhez sokban hozzájárult azon körülmény is, hogy pénzüzeteink megfelelő tőkékkel rendelkeznek és szolid, reális alapon vezetnek. Osztalékcselekedeteinket is igazolni fogja a jövő; amennyiben ma már, értesülésünk szerint, egészen bizonyos hogy több részvénytársaságunk — méltányolva a részvényesek érdekeit — a rossz viszonyok dacára felemeli a múlt évi osztalékot.

— **A tej- és tejtermékek tisztaságáért.** A ragadós állatbetegségek, főleg pedig a ragadós szájszaj- és körömléjás széthurcolásának megakadályozása céljából a földművelésügyi miniszter a belügyminiszter és kereskedelemügyi miniszterekkel egyetértőleg közzétett rendeletével elrendelte, hogy a tejszállításhoz használt edényeket (kannákat) használatba vétel előtt a tejtermelők kiürítés után, illetőleg visszaküldés előtt a tejkereskedők és mindazok, akik üres tejeskannákat (edényeket) szállítanak, bő vizűtálissal belül és kívül gondosan megtisztítsák és azoknak állandó tisztántartására kiváló gondot fordítsanak. Ezen teendők elmulasztása kihágás, mely kihágás 200 (kettőszáz) koronáig terjedhető és az 1901. évi XX. t.-c. 23. §-ában megjelölt célokra fordítandó pénzbüntetéssel, behajthatatlanság esetén pedig megfelelő elzárással büntetendő.

Őznek nézte a vadásztársát és lelőtte.

Dévaról jelentik: Tegnap a hátszegi uritársaság vadászatot rendezett. A hajtasba őz került, mire Pietsch Lajos puji szolgabíró rálőtt és az őzet megsebesítette. Groschek Rezső takarékpénztári könyvelővel az őzet üldözőbe vették és Groschek találta meg először az állatot egy bokorban elnyulva. Későn odaérkezett Pietsch és amint meglátta a mozgó alakot, azt hitte, hogy az a sebesült őz, lőtt és a golyó a guggoló helyzetben levő Groscheket találta, még pedig olyan szerencsétlenül, hogy azonnal megölte.

A szerencsétlenség ügyében ma egy törvényszéki vizsgálóbizottság szállt ki a helyszínére.

A nyomozás megállapította, hogy a bal eset úgy történt, hogy a hajtasba őz került, amelyet Pietsch Lajos szolgabíró megsebezett. A hajtas végén Pietsch a megsebezett őz keresésére indult.

Groschek Rezső könyvelő vele akart menni, de Pietsch visszaküldötte azzal, hogy nem szabad elhagynia a helyét. Groschek, vadászalától égve, nem engedelmesskedett és kerülő uton az őz után cserkészett.

Amikor megtalálta, lőtt is az őzre, amelytebukkott. E pillanban Pietsch is lőtt és egyszerre rémes skolásra lett figyelmes.

Odarohant és látta, hogy Groschek több söréttől találva haldoklik. Néhány pillanat múlva meg is halt.

A boncolás megállapította, hogy a lővés három helyen érte Groscheket. Egy a szívébe, egy a hasába furódott, a harmadik a combját járta keresztül. A vizsgálatot folytatják annak a kiderítésére, nem terhel-e mégis valakit gondatlanság. Pietsch szolgabíró az esemény róppantul lesújtotta. Az izgalomtól ágyba fekvő beteg lett. A tragédia áldozatát holnap temetik.

Legújabb.

Saját tudósítónktól.

Danev bizik a békében.

Londonból jelentik: Danev kijelentette egy újságíróknak, hogy a béketárgyalások felfüggesztése óta a helyzet egyáltalában nem javult. Mégis biztosra veszi, hogy a törökök elfogadják a bolgárok követeléseit és a béke biztosítva lesz.

Drinápoly elesett?

Szófiából jelentik: A drinápolyi várparancsnok kérésére ma bolgár és török delegátusok tárgyalásra jönnek össze. A várparancsnok dróttalan táviratban arról értesítette a nagyvezért, hogy a vár helyzete reménytelen és hogy megmentésére semmi kilátás sincs.

A török hadügyminiszter a főhadiszálláson.

Konstantinápolyból jelentik: A minisztertanács a nagyvezér lakásán tanácskozással gyűlt össze és foglalkozott a béketárgyalások félbeszakítása által teremtett helyzettel. Este hét órakor a tanácskozás még nem ért véget.

A hadügyminiszter és a külügyminiszter ma különvonaton elutaztak a Hadmőkőjben levő főhadi szállásra. Az utazás megtörténtét titokban tartották és hogy milyen célból történt, arról nem lehetett semmi bizonyosat megtudni.

Románia mozgósít.

Bukarestből jelentik: A bukaresti „Vitorul” című lap szerint abban az esetben, ha Románia követeléseit Bulgária ma este 6 óráig nem teljesíti, Románia elrendeli a 2. és 4. hadtest mozgósítását és azonnal hozzálát Sii-rista megszállásához.

Nyomtatvány.

Az „UJ DEBRECZEN” előfizetőit, barátait, olvasó közönségét tisztelettel kérjük, sziveskedjenek nyomtatványszükségletüket HOROVITZ ZSIGMOND nyomdájában beszerezni. A kiadónak Darabos-utca 7. sz. alatt levő házában kitűnően berendezett nyomdája van, amely mindennemű nyomtatványt a legizlesebb kivitelben, jutányos áron, gyorsan és pontosan elkészít. Telefon: 412.

CSARNOK

A nevelő.

Regény.

(15.)

Berthold egyáltalában nem volt ügyetlen vagy zavart; a legfogulatlanabb arczzal járt-kelt és ez az elfogulatlan Mariskával szemben sem hagyta el, kinek sohasem tuttatott egyebet közönyös, elkerülhetetlenül szükséges udvarias szavaknál. Ugy látszott csakugyan kizárólag tanítványának és tanítmányainak él.

Egyszer azonban mégis akadt alkalom arra, hogy lefoglalja Mariska anyjával a kertben sétált. Épp letért az utról, hogy egy szál szegfűt szakítson mellesokra számára, midőn észrevette, hogy a nevelő — egy könyv olvasásába merülve — a bokrok árnyába rejtett kertpadok egyikén ül. Mitsem sejtő mamáját egy darabon vis zavezette és hadvezéri éleslátással akként ítélte támadását, hogy Berthold előtt az egyedüli vi-szavonuló utat elzárta. A két hölgy egyszerre csak a nevelő előtt állt, a nélkül, hogy ez közelegette észrevette volna.

— Zavarjuk önt, doktor ur? kérdé Mariska barátságosan.

— Legfőleg a saját élvezeteket.

— Szabad nekünk is ide tününk?

— Csodálkozzék jószágomon: nagylelkűen megengedem. Tekintsék e kertet sajátjuknak és tegyenek úgy, mintha otthon lennének.

Berthold a padot a nőknek engedte át és egy kerti széket állítva velők szembe, szintén helyet fogalt.

— Szabad kérdeznünk, mit olvasott? kezdé Mariska a társalgást, miközben Francziska asszony a leánya egy felszabadult fürtjét tüzte le.

— Homért olvastam.
— Homért? Ugyan kérem, mutassa! Milyen furcsa bodor betűk! És csakugyan olyan szép ez eredetiben, hogy az embernek — ha érti — mindig újra meg újra kell olvasnia? Hisz önnek már az egész Homért könyv nélkül kell tudnia.

— Körülbelül; most azonban nem költészeti szempontból olvasom.

— Ah ugy, értem; nyelvtani szempontból, Ernő végett.

— Azért sem, csupán orvostani szempontból.

— De hát, értett Homér az anatómiához is?

— Meghiszem azt, még pedig többet, mint jelenkori eposz-íróink együttevél!

— Sajátságos. És mit jelent ez a sok vörösen aláhuzott hely? Talán görög receptek?

— Ezek olyan helyek, a melyekre éppen szükségem van. Ezeket Ernő által — természetesen az eredeti versmérőkben — lefordítottam, mi által nem csak görögül, hanem anatómiát is tanul. Igen, igen folytatá Stehlingné asszonyhoz fordulva, ezzel az eszmével ki kell békülnie: ha Ernő továbbra is az én kezem alatt marad, orvostanhallgató lesz belőle.

Stehlingné megjegyzé, hogy az ellen semmi kifogása.

— De mi szükségé van önnek épp ez orvostani helyekre? Ha az ember Homérból valamint kiemel, tán inkább a költő ragyogó képzelete által festett képek legyenek.

— Egy művön dolgozom, a Homérban előforduló sebesülésekről, melylyel bizonyítani akarom, hogy Homér, illetve azok az ismeretlen költők, a kik az Iliást és az Odysseát írták, alapos anatómiai ismeretekkel bírtak.

Folytatjuk.

A szerkesztésért felelős Voith György.

U J D E B R E C Z E N

Január 1-én

uj előfizetési időszak nyílik. Felkérjük hazafias olvasóközönségünket, hogy ez alkalomból **terjeszteszók ismerőseik körében az „Uj Debreczen“-t**. Szerezzenek minél több uj előfizetőt, hogy annál szélesebb körben terjesztheszük a nemzeti és demokratikus eszméket. **Aki az „Uj Debreczen“-re tiz előfizetőt gyűjt egész évre, annak allandóan ingyen küldjük lapunkat.**

25000 óra

1 drb kor. 2-50.

Legujabb párizsi fazon, 36 óráig pontosan járó, aranyozva, 18 karátos aranyból, 3 évi jótállással csak kor. 2-50, 2 óra kor. 4-80, 5 óra kor. 11-30. Egy legujabb fazonu párizsi aranyozott lánc 50 fillér, — lánc kor. 1-25.

Kockázat kizárva. Nem tetszőért a pénz vissza.

Utánvét mellett szállít az óra áruház:

A. KAPELUSZ

KRAKAU (Ausztria) Dietelsgasse 782-5-8

Első óragyár HANS KONRAD.

Cs. és kir. udv. szállító Brúx No. 2135. (Csehország) csakis megbízható órákat küld 3 évi írásbeli jótállás mellett Roskopf rendszerű patent óra nickel-lánccal, függetlenül és börtokkal K 4-20 Svájci eredetű Roskopf rendszerű patent óra K 5 Regisztrált „Adler“ Roskopf nikkell anker remontoir óra K 7. Nikkel remontoir óra „Fantasia“ K 7-50. Ezüst remontoir óra „Gloria mű“ nyitott K 8-40. Ugyanaz kettős fedéllel K 12-50.

Verseny-, ébresztő- és faliorák.

Nr. 3946 versenyébresztő amerikai rendszer szerint, minden fekvésben jár, pontosan szabályozva és reparálva darabonként K 2-90 3 dr. K 8 éjjel világító számlappal K 3-30. 3 dr. K 9. Dupla harang ébresztő K 3-90 éjjel világító K 4-20. Konyhaóra (gősbőllyű) K 3-20. Kakuk óra K 7-50, 8-50 és feljebb. Toronyharang ébresztő K 7-80 éjjelvilágító K 8-40. Ingaóra K 8-50 — 10-8 és feljebb. Nincs rizikó kicserélés megengedve vagy pénz vissza. Szétküldés közvetlen magánosoknak utánvétellel.

vagy előzetes fizetés mellett, Főkatalogus 400 ábrával kérésre mindenkinek ingyen és bérmentve.

Hirdetések

jutányosan felvételnek a kiadóban.

Darabos-utcza 7. szám.

Betegápolás.

Az összes gyógykezelési eszközök, haskötők, gummigörcsér-harisnyák, egyenestartók, testgyógyászati gépek, műlábak, műkarok, kötszerek, teljes gyermekágyas felszerelések, masszáló- és villanygépek a legmegbízhatóbb minőségben csakis

FISCHER PÉTER ÉS TÁRSA Részv.-Társ. cégnél

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utcza 6. szám szereshetők be. Most jelent meg legujabb képes árjegyzéket kívánatra bérmentve titoktartás mellett azonnal küldjük.

Alapítvaott
1836.
Telefon 958.

Budapest legforgalmasabb helyén, az Andrássy-
ut mentén egy 34 év óta fennálló

fűszer- és csemege üzlet

korlátlan italmérési engedéllyel, 100 ezer
koronát forgalmaz (600 forint házbér,) sulyos
családi okok miatt
eladó.

Szükséges tőke 3000 korona, mely összeggel
az üzletet átveheti; a további 5000 korona
áruraktárt pedig részletekben törlesztheti —
tetszés szerint Érdeklődők forduljanak: Edel-
stein Izidor-hoz, Budapest, VI, Nagymező-u.
28, földszint 20.

Ludaser János

női, pipere csipke
és rövidáru üzlete

(Városház épület)

Szalag, csipke, keztyű, ritikül, arcfátyol

harisnya és

párisi ujdonságokban.

R*WOLF
Magdeburg-Buckau
Magyarországi Képviselete:
Budapest, V., Báthory-utca 18
Szabad, túlhevített gőzű
LOKOMOBILOK
Wolf eredeti szerkezete 10-800 lóerőig
Bármely gyártelep legelőnyösebb üzemgépe

Kartelen kívül.

MEZŐ ÁRMIN

épületfa, deszka és cserépkereskedése

Wesselégyi-tér 6. sz. alatt
(Berta-gőzmalom mellett.)

Kartelen kívül, tehát olcsó árak.

Mindenkinek saját érdeke, hogy szükségletét
nálam szerezze be

Lapkihordó asszonyok
lapunk kiadóhivatalá-
ban felvétetnek.

Gyógyítható-e a tüdőbaj?

Ez a rendkívül fontos kérdés mindenkit foglalkoztat, aki asztma, tüdő- és égető tuberkulózis, tüdőcsucshurut, tüdővész, makacs
köhögés, elnyálkásodás vagy állandó rekedtség gyötör s eddig nem talált orvoslást. Minden ilyenféle beteg kap tőlünk teljesen ingyen egy
könyvet képekkel Guttmann dr. orvostól a Finsen-gyógyintézet főorvosától a következő tárgyról: **Gyógyítható a tüdőbaj?** Azonkívül egy próba-
csomagot kitűnő diétikus teákból. Ezek magasztalták, akik eddig használták. Gyakorlott orvosok ezt a teát mint kitűnő diétikumot **tüdőbaj-
külözis (tüdővész), asztma, krónikus gége- és gégehurut** ellen rendelték és magasztalták. A tea **nem tükös szer, Lisber-féle növényekből készült**
a melyeket császári rendeletre szabadforgalomba bocsátottak. Ara olyan olcsó, hogy a legszegényebbek is használhatják. Hogy minden betegnek
minden rizikó nélkül alkalmat adjunk a tea kipróbálására s hogy a betegsége felől mindenkit fölvilágosíthassunk, elhatároztuk, hogy minden
betegnek megküldjük a **Gyógyítható-e a tüdőbaj?** című német füzetet egy próbacsomag teával **teljesen ingyen** és bérmentesen. Tessék levelező-
lapot írni **Puhlmann & Co címre Berlin, 901. Müggelstrasse 25.**

Alapított 1901-ben.

Horovitz Zsigmond

két szedőgép és villamos erőre berendezett

könyv- és műnyomdája

DEBRECZEN, Darabos-u. 7.

Telefon 412.

Telefon 412.

„UJ DEBRECZEN”

politikai napilap kiadóhivatala.

Telefon interurban 412.

Készít a
legrövidebb idő
alatt és legju-
tányosabb ár-
ban mindenféle
nyomtatványt.

NEVJEGYEK,
Eljegyzési,
Esketési és BÁN
meghívók
elismert leg-
jutányosabb
árban.

MOLL-FELE SEIDLITZ-POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle SEIDLITZ-POROK tartós gyógyhatása a legmakacsabb GYOMOR- és ALTEST-BANTALMAK, gyomorköv, rögzött SZEKREKEDÉS, májbántalom, VERTOLULÁS, aranyár és a legkülönbözőbb NŐI BETEGSÉGEK ellen, e jeles házi szernek évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett.

Ára egy lepecsételt doboznak 2 korona. Hamisítások törvényileg fenytettek.

MOLL-FELE SÓ-SÓRSZESZ

Csak akkor valódi,

ha mindegyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel és a Moll-féle só-sórszesz nevezetesen, mint a fájdalom-összlapító bedörzsöléshez közzé, és a maghűlés egyéb következményeinél legismertebb népszerű.

Egy ónozott eredeti üveg ára 2 korona.

Moll-féle gyermek-szappan.

Legtöbb, egészen új módszer szerint készített gyermek- és női szappan, a bőr gyökere gondozását és ápolására egy gyermek, mint felnőttek számára. Egy darab ára 40 fill. Öt darabé 1 kor. 80 fill. Minden darab gyermek-szappan Moll A.-féle védjegyvel van ellátva. Fő-széküldés:

MOLL A. gyógyszerész,

Cs. és kir. udv. száll. által Bécs, I. Tuchlauben 9. Violeki megrendelések naponta posta-utánvét mellett teljesíthetnek. A raklárakban csak határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni

Apró hirdetések.

HA NINCS PÉNZE és szüksége van vászon, asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

Egy raktárnoki vagy pénzbeszedői állást keres fiatal nős ember, kinek neje jól főz. Cime Rahinóczi Gusztáv Aradványpuszta. u. p. Nyiradony Pokjai Ferencz.

OLCSÓ és jó órák ékszerek legolcsóbban szerezhetők be Gasparik Adám órák és ékszerész-nél Debrecen, Hunyadi-utca 12. Ugyanot órajavítások legolcsóbban eszközöltenek.

Biztos kirakatállvány teljes felszereléssel eladó. Megtekinthető Falk kefégyár városi tüzletében Széchenyi-utca 1.

Egy tisztességes szorgalmas magányos nő felvétetik tanyára baromfi tenyésztésre. Cim a kiadóban

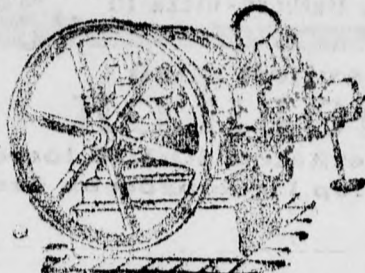
Béres család kinek fia kondás is lehetne felvétetik Tizenháromváros-utca 28.

15-20 darab marhát teleltetésre átvennek Hegedűs György Elep, tanyaszám 110.

CLIMAX

versolajmotorok és lámpák 3-10 HP.

Magyarországi Gyártóipari Művek 15-180 HP.

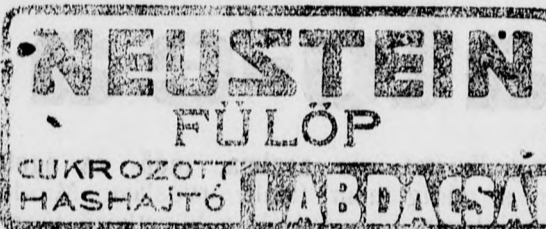
Kölségteljesek és árlapok díjmentesen.

Bachrich és Társa

betétitársaság motorgyári fióktelepe
Budapest, VI, Váci-körút 59/00

Legjobb és legjobban hatású

Hashajtó

(Neustein Erzsébet-píulái)

felülmulja minden tekintetben a hasonló készítményeket. Fenti szer mentes minden káros alkafrésztől, a legjobb sikerrel használják a altestbántalmánál, könnyű székletet szerezni egy vértisztító gyógyszer sem tartalmazhat és alkalmasabb a

Székrekedés

legyőzésére, mint a legtöbb betegség okozójára. Cukrozott volta miatt, a gyermekek is szívesen veszik. Egy doboz 15 pillula tartalommal 30 fillér. egy tükör 8 dobozzal tehát 120 pillulával 2 korona. A pénz előre küldése mellett bérmentve.

Óvás! Utánzóttól óvakodjunk

„Neustein Fülöp hashajtó pillulái” tessék kérni! Csak akkor valódi, ha minden dobozon a törv. bejegyzés Szeut Lipót védjegy a Fihilip Neustein gyógyszerész aláírásával fekete vörös nyomásban olvasható. A keres. törvény által védett csomagjainkon ógünknek rajta kel lennie.

Neustein Fülöp gyógyszerháza,

Sz.- Lipóthoz Wien, Plankengasse 6.

Kapható Debreczenben: Kubek Sándor Mihailovits J., Muraközy László, Arany J. gyógyszerészeknél.

MAGYAR-HORVAT TENGERI GŐZHAJÓZÁSI R-T. FIUME.

Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba.

A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.

Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás, ezek közül hetenként négy gyorsjárat Fiuméből, Zars, Spalato, Curzola, Gravosa (Ragusa) Ca-telnuovo és Cattaróba. Az utazás tartama Gravosáig csak 20 óra, Cattaróig csak 24 óra.

Fiume-Venecia: hetenként 3-6 gyorshajó-összeköttetés.

Fiume-Ancona: hetenként 2-3 gyorshajó-összeköttetés

Fiume-Ravenna: hetenként 1 járat oda és vissza.

Ezen gőzcsők közvetlen esatlakozásban közlekednek a Budapesti felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásig és onnan közlekednek. Ugyanint Veneciában és Anconában az olasz vonatokkal esatlakoznak Róma, Nápoly, Bari, Brindisi, Bologna, Firenze, Milano felé stb. stb.

A gőzhajók minden kényelemmel, hálófülkékkel, kávézóval és a kényelmes és kellemes utazás minden kényelmével vannak felszerelve.

Bővebb felvilágosítást nyújt a Központi megnevezésű iroda, Budapest (V., Vigadó-téri.) és annak összes magyarországi fióktelepe.

CSÁSZARFÜRDŐ

BUDAPESTEN.

Nyári és téli gyógyhely, a magyar irlalmas-rend tulajdona. Elsőrangú kénes hővíz gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, iszaporogatások, uszodák, külön hölgyek és urak részére. Török-, kő- és márványfürdők; hőlevegő-szénsavas- és villamos vízfürdők. — A fürdő kintinó eredményre használó atnak főleg csuszabántalmakkal és idegbajok ellen. — Ivó-kúra a légzőszervek hurutos eseteiben s altesti pangásoknál. 20 kényelmes lakószoba. Szolid kezelés méltányos árak. — Gyógy- és zenedi nincs. Prospektust ingyen és bérmentve küld.

az igazgatóság.

„Huzott drótszállal,

kb. 75% áram megtakarítás

Törhetetlen!

Magyar

Siemens - Schuckert - Művek

Budapest, VI. Teréz-körút 36

Kapható:

Molnár Testvérek-nél.

DEBRECZEN, Egyház-tér 2.

Egy okos fej

elsajátítja azon vivmányokat, melyekkel a tápszerkémia a házasszonyt megajándékozta.

Dr. Oetker sütőpora a 2. f. élesztő pótlásul szolgál, mellyel kuglófokat, linzi és más egyéb tortákat, valamint mindennemű süteményeket és tésztákat lazábbakká, nagyobbakká, jobb ízűvé és könnyebben emészthetővé tesz.

Dr. Oetker pudingpora a 2. f. tejjel főzve, gyermekeknek és felnőtteknek csontot képző, nagyszerű és olcsó utóledelt nyújt.

Dr. Oetker vaníliaporok a 12 f. csokoládé, tea, puding, tej, mártás és eréme vanillizálására szolgál és teljesen pótolja a drága vanília esővet. Egy csomag tartalma 2-3 jó vanília-csönek felel meg.

Kimerítő használati utasítás minden csomagon. Kapható minden élelmiszer üzletben, valamint drogériában. Vinyek ingyen.

Dr. OETKER, Baden-Wien.